

omnes filios, non simpliciter, sed sub conditione, ut talis institutio coarctari, qualificari, vel etiam adimi valeret, non quidem favore diversarum personarum, quod saperet veram destitutionem, sed inter eosdem filios, hoc namque percutere non videtur substantiam voluntatis, seu dispositionis, sed potius illius executionem, nemp̄ certam, & qualificatam Bonorum distributionem intra genus personarum in institutione comprehensum, quae distributio ab absque lēsione substantiæ ejusdem dispositio-
nis in Tertium conferri potest, ad Text. in l. Cum filius §. Pater ff. de legat. 2. Molin. de Primogen. par. I. cap. 27. num. 6. Carol. Anton. de Luc. de confiden. hæred. cap. 17. num. 4. Saminiat. controv. 119, à num. 14. & seqq. In utroque enim casu, tūm electio-
nis unius ex filiis in hæredem commissæ Uxori, tūm prælationis alterius illorum per viam Primo-
genituræ; vel alio simili modo, quoties fuerit
jam scripti hæredes, militat eadem ratio, ut Uxor,
cui commissa sit facultas vel eligendi, vel certo
modo distribuendi Bona ad id devenire dicatur ex
voluntate Committentis, ne substantialiter dispo-
nere, sed tantummodo quoad qualitatem acciden-
talem sibi commissam, adeo ut non facta electio-
ne, vel declaratione locum habeat cœqualis in-
stitutio omnium filiorum, sive ea expresse adje-
cta fuerit, sive pariter ubi institutio loqueretur de
uno ex filiis ab uxore eligendo, juxta animad-
versa per Ramon. conf. 76, num. 3. & sequen. ibique
Balduc. n. 6. & seqq. Carp. de Executor. lib. 2. cap.
17, n. 6. & seqq. Gomez. ad leg. Taur. leg. 81. sub
n. 4. vers. Quod possit Pater. Gutier. præc. quest. lib.
2. cap. 42. n. 1. & seqq. Castill. controv. Jur. lib. 2.
cap. 6. num. 62. & seqq. Carol. Anton. de Luc. de hæ-
red. confiden. cap. 175. à num. 3. & per tot. ob eam
profecto rationem, quod Testatori interdictum non
fit sibi in hæredem adseiscere personam à Tertio
nominandam, transferendo in alienum arbitrium,
si non institutionem hæredis, sicut illius electio-
nem, dummodo facultas eligendi non sit indefini-
ta, & generalis, sed restrictivè se habeat ad cer-
tum genus personarum, sive complectatur incer-
tum de certis; tunc enim indubium est non ip-
sam principalem dispositionem, sed solam illius
executionem in alterius voluntatem conferri, quod
à jure nostrō non improbat, secundum Textum
in l. Utrum §. Cum quidam ff. de reb. dub. I. Unum
ex Familia §. Rogo, & l. Cum quidam ff. de legat.
2. Bald. in l. I. n. 49. Cod. de Sacros. Eccles. Do-
nelli. com. jur. civil. lib. 8, super dicta l. Utrum ff. de
reb. dub. §. I. Bero. conf. 23. n. 28. & seqq. Pere-
grin. de fideicom. art. 33. n. 57. Marta de success. leg-
al. part. 4. quest. 2. art. 4. n. 8. & seqq. Molin. de
Primogen. lib. 2. cap. 43. n. 3. & seqq. Torr. de pæt.
fuer. success. lib. 3. n. 66. & sequent. Rot. decis. 87,
n. 2, & 3, coram Bich. decis. 1073. n. 4. & 5. coram
Emerix jun. decis. 410. n. 6. part. 14. & dec. 386,
num. 9. & seqq. part. 19, recent.

Porro auctoritates ex opposito allegatae intel-
ligendæ erant, vel quoties Testator nulla designata
persona hæredis committit arbitrio tertii facultem
illum eligendi ex quocumque genere persona-
rum, sive, ut Nostrates aūnt, incertum de incer-
tis, nam tunc jure meritoque dispositionem la-
befactari traditum est, ut potè quod omnimoda
hæredi institutio, & substantia testamenti repon-
sita fuerit in arbitrio tertii; iuxta Textum in Leg. 9.
Illa institutio ff. de hæred. instituen. Surd. cons. 380,
num. 26. Bald. in Leg. execut. 8. Cod. de execut. rei
judicat. num. 4. & in Leg. Captatoria Cod. de Te-
stam. milit. n. 2, & 7. Pecc. de testam. conjug. lib. 1,
cap. 27, num. 1, & 2. Torr. de pæt. futur. success.
lib. 3, cap. 6, nu. 61. Rot. decis. 2000, nn. 6, coram
Coccin. decis. 368, num. 3, & decis. 465, num. 2, part.
18. Recent. vel ubicumque à Testatore institutus
quidem fuisset certus hæres, sed effectum hujuscæ
institutionis

institutionis libere, & abiolutè idem contulisset
in arbitrium, & voluntatem Terti, ut nemp̄
nisi ei placuerit ille hæres nullum titulum habere
poterit, & eo pariter causa admittendum est dispo-
sitionem corrue, tamquam conditionatum in ip-
sa tui substantia, tanta ut succedere valeret per-
sona ex Judicio Executoris nullum institutionis
titulum ex Testamento eliciens, ut ad terminos
Textus in leg. Utrum §. Cum quidam ff. de reb.
dub. traditum Castill. conirov. lib. 3, cap. 6, sub num.
58. Peregrin. conf. 31, num. 58, vol. 5. Galganet. de
condit. & demonstrat. part. 1, cap. 5, num. 11.
Marta de success. legal. parte 1, quest. 25. artic.
10, num. 4. Palm. Nep. allegat. 369, num. 39,
& 41. Rot. decis. 747, per tot. coram Seraphin.
Vel denum si Testator quantumvis nominet
Personam hæredis, non explicit tamen quo-
tam hæreditatis, aut bonorum, in qua verifica-
ri debeat ejusdem hæredis successio, idque relin-
quit in liberum Executoris arbitrium, nulla ei
imposita necessitate nominandi, in his etenim ter-
minis dispositio ex totali illa incertitudine se ha-
bente, si non ad personam hæredis, ad quotam
bonorum irrita dici posset, dum liberum esset
Executori nullum interponere arbitrium, siveque
incertitudinem illam confirmare, ut apud Franc.
Palm. consult. 34, num. 7. Vaque de success. lib. 2,
§. 17, requiuit. 27, num. 79. Cancer. var. resolut.
Part. 3, cap. 20, num. 91, & 95. Andreol. controv.
105, num. 12. Balducc. ad Ramon. conf. 76, num. 9,
& seqq.

Ex hac igitur congrua casuum distinctione pa-
tet, rem in hypothesi non agi in ullo ex pro-
ximè recentius, sed potius in eo, quod scilicet
Testator institutis certis personis, nemp̄ omni-
bus ejus filiis concessit uxori facultatem inter il-
los eligendi quem maluerit, vel etiam inter eos-
dem unum, aut plures meliorandi, mediante
collatione, sive totius hæreditatis, sive etiam
partis illius, id quod à lege interdictum nequa-
quam dignoscitur, cum tunc arbitrium eligendi
se habeat ad incertum de certis, nimurū ad unum
ex iis, quos Testator peculiariter contemplatus
fuit, ita quidem, ut substantia institutionis om-
nino tribuenda sit ejus voluntati, sola autem di-
stributio, seu melioratio inter institutos commilla
intelligatur uxori, quæ si nullam emisisset declara-
tionem, firma permanens institutio omnium fili-
orum prout scripta fuerat in testamento, ut ap-
pōsitè tradit Manoch. conf. 408, num. 28. Mans. conf.
428, num. 10, & 11. Rot. cor. Mahedan. decis. 6,
de testamen. erga fin. facta tali declaratione, tunc
ex quo Paterna dispositio præ se ferre inter filios
fideicommissum conditionale purificandum favore
illius, qui fuerit ab uxore nominatus, dicitur is
per fideicommissum vocatus ad portionem, quam
aliis Testator reliquerat in casu non facta nomina-
tionis, ut explicit Castren. in Leg. unum ex fa-
milia §. Itaque sub num. 3, in fine, & §. Sed si
uno sub num. 7, & §. Rogo num. 1, ff. de legat. 2.
Cuman in ead: Leg. unum ex familia in prim. le-
ttur. sub num. 1. Cujac paratit. tom. 4. oper. posth.
lib. 31. titul. 1. super d. Leg. unum ex familia co-
lumn. 1. ver. Deinde Paris. conf. 38, num. 5. tom.
3. Bero. conf. 23. num. 29, tom. 2.

In hanc vero sententiam procliviores fuerunt
Domini, eo quod pro comperto habuere Port-
tiam obsequendo voluntati viri, & Primogeni-
turam condendo gessisse actum providum, & ra-
tionabilem, ut potè tendentem ad conservanda
bona, pro familiæ splendore in personam unius
Primogeniti, non omessa substitutione, & voca-
Decisiones noviss. ad Castillum de Alim.

tione successiva aliorum fratrum; Immò se con-
formasse etiam voluntati Joannis Angeli Patris Ja-
cobi, qui non minus ipsammet bonorum uni-
onem pro familiæ decore in votis habuit, in quo
pariter consideratur favor Reipublica, cuius in-
terest familias conservari, & augeri, ad tradita
per Mier. de Major. part. 1, in p̄f. num. 42. &
quest. 28, n. 9. Card. de Luc. dīc. 10, n. 5. de Testam.
& dīc. 213, n. 12. de fideicom. Torr. var. quest. par. 1,
tit. 1, quest. 13, n. 5. Præsertim quia Marchio Anto-
nius Primogenitus sub fide istiusmodi nominatio-
nis matrimonium contraxit, ex eoque numero-
sum probem suscepit, quapropter re in præsentia-
rum non amplius integræ durius esset eum bonis
primogenitalibus exsoliare, ut ad rem dixit Rota
decis. 744, num. 16. coram Buratt. decis. 442, num.
8. coram Merlin. decis. 87, num. 46, & decis. 88,
num. 48. in Mantissa ad Cardin. de Luc. lib. 10, de
fideicom.

Et ita utraque, &c.

REVERENDISS. P. D. CORIO

ROMANA LUCRI DOTALIS.

Ven. 16. Junii 1724.

ARGUMENTUM.

Restitutionem totius & integræ dotis in ca-
pitulis matrimonialibus favore uxoris con-
ventam importat renunciationem lucri dotal-
is debiti ex dispositione statuti a quipollentem
expressæ ab eodem statuto designata tā ex parte Viri quam ipsius
Uxor frustā in circumstantiis de quibus
in casu ignorantiam allegantis.

SUMMARIUM.

1. *Lucrum dotale renunciatum censetur median-
te pacto restituendi totam & integræ dotem.*
2. *Verba totam & integræ dotem intelligenda
sine diminutione lucri dotalis.*
3. *Trebellianæ prohibitionem præ se fert præ-
ceptum restituendi totam & integræ hære-
ditatem.*
4. *Verba prædicta equivalent renunciationi expres-
sæ à statuto requisita.*
5. *Lucri renunciatio per eadem verba inducta intel-
ligenda est tā respectu Viri, quam Uxor
ratione corresponditatis.*
6. *Lucro Mulier renunciare censetur, que omni le-
gum & statutorum auxilio renunciat.*
7. *Pacta superflue apposita non sunt censenda.*
8. *Nemo præsumit gratis renunciare juri suo.*
9. *Intelligentia repugnans amplitudini verborum
non admittenda.*
10. *Testis dignior, & verisimiliora dicens aliis est
preferendum.*
11. *Error in Muliere quomodo excludatur Lucri
mutua renunciatio inter conjuges donationem
non sapit ibidem.*
12. *Lucri retentio incompatibilis est cum verbis tota-
litatem restitutionis dotis præ se ferentibus*
13. *Uxor erroris specie non debet diversimode ac Vir
judicari.*

DECISIO VII.

ADVERSUS Hæredes Marchionis Galgani Bichii
Viri prædefuncti egit Marchionissa Hieronyma Lancia Conjuræ superflues pro lucro dotali commensurativè ad dotem sc. 25. mil. in sc. 6250. sibi debito ex censura Statuti Urbis lib. 1. cap. 131. sed rejecta per Sententiam A. C. de Gentilibus provocavit ad Rotam absque tamen meliori fato, dum consulti per me hodie de more DD., An constet de credito Marchionissæ pro lucro dotali, Negative responderunt.

Cum enim ex Capitulis Matrimonialibus expresse conventionem comperatur, quod in omni casu restitutionis Dotis. Si habbia da refutare alla suetta Signora Marchesa Girolama futura Sposa, ò chi farra di ragione TUTTA INTIERA LA DOTE, per quam sanè conventionem cuicunque lucri deductioni renunciatio ambigi nequit, quia deducio Quarti nequaquam compati valet cum integratate Dotis restituenda, ut rejecto Decio, & Nata in præcis terminis de veriori Sententia late testantur Roland. de lucr. dot. quæst. 38. n. 3. & 9. Tiraquell. in leg. si unquam verb. totum n. 1. de revoc. donat. Thesaur. jun. quæst. forens. lib. 2. cap. 91. n. 3. & per tot. Gratian. discept. forens. 274. n. 12. & 13. & discept. 609. n. 7. ibique Card. Ant. de Luc. n. 4. & 5. Merlin. Pignat. contr. cent. 1. cap. 29. n. 25. Gallerat. de renum. cap. 97. n. 7. ubi quod illa verba totam, integratam dotem exponuntur, hoc est, sine diminutione etiam lucri, Donec. eod. tract. cap. 17. n. 18. & 21. vol. I. Gallus de fructibus dis. 22. art. 2. n. 66. & seqq. Conciol. ad Stat. Eugub. lib. 2. cap. 46. n. 30. Fenjon. ad Stat. Urb. cap. 13. n. 64. Constant. ad idem Statut. annot. 33. art. 2. n. 203. Rota post eundem dec. 92. n. 8. & post Gilian. ad Statut. Perus. dec. 71. n. 2. & cor. Dunoz. jun. dec. 992. n. 12. & in rec. dec. 74. n. 1. & 2. p. 4. to. 2. Exemplo, ut habetur, dispositionis defuncti mandantis totam, & integrum hæreditatem restitu, per quam quælibet deductio Trebellianica, vel Falcidias præpeditur ex notatis per Pe- rugin. de fideic. art. 3. n. 9. Crass. commun. Sent. in §. Trebellianica q. 8. n. 5. Mantic. de conject. ult. vol. lib. 7. tit. 12. n. 15. Menoch. lib. 4. præsumpt. 198. n. 14. Mangil. de imput. q. 115. n. 5. Molin. de primog. lib. 1. cap. 17. n. 19. Rot. dec. 578. n. 12. p. 18. rec.

Exinde profecto promanat Marchionissam Actricem intentionem suam neutiquam fundare posse in dispositione Statuti Urbis cap. 131. quod eti lucrum deferat, illud tamen determinat, nisi expressè de Partium Contrahentium voluntate fuerit remissum, aut aliter convenit, prout sanè verificatur in præfenti ob prædictam conventionem de tota dote restituenda, quæ æquipollente importat expressam remissionem, cum in jure expressum dicatur id etiam, quod ex univocis conjecturis, & præsumptionibus resultat, ut in puncto Statuti Urbis tradunt Fenjon. ad cap. 131. n. 51. Constant. annot. 33. n. 160. Rot. cor. Manic. dec. 36. pertot. & in subiecta materia sufficiunt Ruin. conf. 62. sub n. 8. lib. 1. & conf. 56. sub n. 1. lib. 5. Tiraquell. in I. si unquam verb. totum n. 1. Cod. de revoc. donat. Roland. de lucr. dot. q. 38. n. 14. Molin. de riui nupt. lib. 3. q. 36. a. n. 79. & seqq.

In nihil officiente, quod præfata conventione de restituendo totam dotem importet remissionem lucri ex parte Viri, nihil autem inducat quoad Uxorem. Objecto enim dupliciter respondetur. Primo, quod dum agitur de Statuto reciproce, Viro scilicet ac Uxori lucrum deferente, pactum remissum afficiens unum ex Conjugibus, afficit quoque alterum Juris ministerio, juxta quod pacta nuptialis ratione vitandi inæqualitatem conjugalis foederis legibus inimicam censentur correspondiva ob omni-

modam correlationem inter Conjuges vigentem, quæ non finit unum in lucrum, & alterum in damno versari posse, ut in specie firmat Fenjon. ad Stat. Urb. 5. d. cap. 131. n. 31. & seq. Card. de Luc. de donat. dis. 50. n. 4. & 6. & sub n. 17. & 18. Rota in Romana quarti dotalis 16. Junii 1698. §. Ea autem, & seq. cor. cl. me. Card. Caprara confirmat. 14. Decembbris 1699. §. Ita etiam, & §. Planè cum seqq. cor. cl. mem. Card. de la Tremoille impress. apud Baldus, rejud. tit. 4. dec. 25. Secunda autem responsio est, quod in casu nec deficere videtur ipsius Uxorius renunciatio, quæ sufficienter elicetur ex eo, quod ipsa subscribendo Capitula Matrimonialia se plenissime informatam asseruerit de omnibus, & singulis pactis ibidem contentis, deindeque deveniens ad stipulationem instrumenti dotalis medio juramento renunciaverit, omni Juris, Legum, & Statutorum auxilio, per quam renunciationem correspondentem etiam pacto de restituendo totam dotem, optimè infertur remissio lucri ex Statuto delato, ut in puncto firmat Jason conf. 90. n. 6. & 8. lib. 3. Thesaur. quæst. forens. lib. 2. qu. 91. n. 4. & seq. Carpan. ad Stat. Mediolan. cap. 298. n. 185. lib. 1. Roland. de lucr. dot. q. 42. n. 1. & 8. Gratian. discept. 609. n. 17. & seq. Rot. post Gilian. ad Stat. Perus. dec. 71. n. 4. & in rec. dec. 174. n. 3. p. 4. to. 2.

Nequo idem magis proficie contendebatur huc usque firma everti posse sub animadversione, quod pactum prædictum respectu saltem Mulieris non fuerit scienter appositorum, & sub præcisa cogitatione directa ad lucrum, sed potius per errorem, quæ semper præsumi debet pro declinando actu importante donationem, immo revera ad alium finem positum fuisse, puta ad effectum cohibendi Virum, ne detrahere contendet vel gabellam dotalis in Hetruria solvendam, vel creditum cambii sc. 6000. quæ idem Marchionissa Lancia dotanti subministraverat pro extinguendis antiquis censibus impositis super Feudo Fabri in dotem proportionabiliter assignato, ut præcisè deposuisse videtur unus Testis nempè Crispinus.

Præmisso namque, quod inverisimiliter, & insuffisenter obcederetur efficacia pacti referri debere ad præpediandam Viro retentionem ex capite gabellæ dotalis, aut crediti cambialis, tūm quia ex præscripto Statuti Senarum, æque ac particuli Contrahentium conventione solvi debebat à Viro, ideoque si ex ea nulla competebat exceptio contra Uxorem, superfluum nimis manifestum pactum de restituendo integrum dotem tanto verborum apparatu explicatum, quod nefas esset afferre, ut monent Bald. in rubr. Cod. de contrah. empt. q. 9. n. 9. Rot. dec. 85. n. 9. p. 19. n. 10. cor. bo. mem. Ansaldo; Et respectu cambii inverisimile fatus fore Marchionem Bichium tam facile, & sine ulla respectivitate præjudicium parare voluisse, ne remediis sibi uti Creditori, qui sollicitus extiterat reportandi anteriorum Jurium cessionem, competentibus uteretur, & per subobscuren intellectum hypothæz, seu retentionis Jus remittere ex notatis per Rot. dec. 11. n. 8. & 9. p. 17. rec. dec. 38. n. 3. ad ornat. Card. de Luc. 1. & in Perusina fidei. 9. Decemb. 1715. §. Id etiam cor. Eminent. Althan. Tūm quia ass. interpretatio repugnantiam adhuc involvet, quia si lucrum dotalis retineri voluisse, non per hoc, quod vir feendum dotalis retinere non luisset pro suis creditis, verificaretur, quod totam, & integrum dotem restitueret, quinim semper diminutam reddidisset, propter quod eo minus attendi debet, dum amplissimam verborum significationem non implet. L. utrum in princ. ff. de petri. hæred. Rot. dec. 541. n. 14. par. 4. to. 3. & dec. 135. n. 6. part. 10. rec. unde ponit ad partes debuit ass. attestatio Crispini unicui Testis, plures in dicto, & persona exceptions patientis ratione additionis domui

- 2 *Cautela Angeli servanda est favore successoris in fideicommisso.*
- 3 *Filiatio rigorose probanda cum agitur de successione in fideicommisso.*
- 4 *Filiatio ex adulterino coitu procedens impedit successionem in fideicommisso.*
- 5 *Maxime si hoc fuerit ordinatum pro Cippo dominus quæ sunt verba civilia :: Contra n. 11.*
- 6 *Verba civilia in fideicommissis includunt solos legitimos.*
- 7 *Et excludunt naturales.*
- 8 *Præcipue natos ex damnato coitu.*
- 9 *Filiatio in alia decisione approbata est supponenda.*
- 10 *Filiationem ab authore admissam frustra successor impugnat.*
- 11 *Verba :: Descendentes per lineam masculinam dicuntur naturalia.*
- 12 *Eadem verba quomodo declarant præcedentia civilia.*
- 13 *Et quomodo illa extendant descendantiam universam.*
- 14 *Verba naturalia non requirunt nisi naturalem sanguinis propagationem & num. 25.*
- 15 *Naturales æque ac legitimi hac sanguinis propagatione potiuntur.*
- 16 *Et in eadem vocatione includuntur.*
- 17 *Legitimi tamen naturalibus præferuntur qui per posterius succedunt.*
- 18 *Filiatio ex matre adulterina concludet probanda.*
- 19 *Filiationis expressio alternativa à patre facta non includit certum generationis modum.*
- 20 *Immò illum reddit incertum.*
- 21 *Filiatio adulterina excluditur confessione authoris qui naturalem nominavit.*
- 22 *Filiationi adulterinae resistit juris præsumptio.*
- 23 *Spirii & adulterini sunt capaces successionis in fideicommissis extrinsecorum & Collateralium, secus in illis Ascendentium.*
- 24 *Naturales propter legitimos arcentur à successione fideicommissi, non vero ad istius extinctionem inducendam.*
- 25 *Maxime si familiæ splendorem conservant.*
- 26 *Legitimi amplissima omnem dannate procreationis maculam eluit.*
- 27 *Et tribuit capacitatem succedendi.*
- 28 *Legitimi bona fide obtenta suffragatur ad omnes effectus. Amplia etiam in præjudicium Creditorum legitimantur ibidem.*
- 29 *Claufula :: fine præjudicium juris tertio quæstii :: censetur in legitimatione adjecta ad præservanda tantum iura successionis.*

DECISIO VIII.

FRATRES de Alibrandis Creditores cuiusdam Census in sorte seutorum mille anno 1654. impositi à quondam Octavio de Pierleoni, cuius occasione immisionem expostularunt in vim utilis Salviani interdicti ad possessionem Domus posuisse in Platea Sancti Salvatoris in Lauro, olim per eumdem Octavium possesse, ad removendum obstaculum cautelæ Angeli per Antonium Pierleonium de Magistris modernum Possessorum oppositæ vigore fideicommissi conventionalis anno 1547. super dicta Domus conditi, & per clar. mem. Cardinalem Capraram olim A. C. Locum tenentem in sententia definitiva contra alios legitimos Contradictores canonizati favore Petri ultimi de familia, obtenta à Signatura Justitiae Commissione in gradu restitutionis in integrum, disputari obtinuerunt in hodierna Audientia Dubium :: An constet de causis restitutions in integrum, ita ut cautela Angeli effet moderanda :: sed compertia in fedula rationum dispunctione

SUMMARIUM.

- 1 *Restitutio in integrum per sententia justitiam excluditur.*
- 2 *Decisiones noviss. ad Castillum de Alimentis.*